

יום ראשון י"ב בשבט תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

ניתן להפיץ לזיכוי הרבים תחת השם 'נר שמואל' בלבד

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יבמות - ק"כ

1. שתי 'יבמות' שהעידו על מות בעליהן, ונתייבמו לשני אחים הקיימים ומתו האחים. מה הדין?

לת"ק: אסורות לשוק, שמא היבם קיים. והרי יבמתה אינה נאמנת להתירה. לרבי אלעזר: הואיל והותרו ליבמין בחזקת שמתו בעליהן, הותרו לכל אדם. נסתפקו מה טעמו של ר' אלעזר: א. אף צרה יכולה להעיד לחברתה. ב. לא הייתה מקלקלת עצמה לומר שבעלה מת כדי להזיק את חברתה. הנפק"מ: להשיא את הצרה לפני המעידה. לצד א: נאמנת ומשיאין. לצד ב: אם לא נישאה המעידה והוכיחה שאין חשש קלקול, לא משיאין את הצרה. הגמרא רצתה להוכיח מדברי ר"א 'הואיל והותרו ליבמין' כצד ב'. ונדחה: שכוונת ר"א רק לדבריהם דרבנן. ורבנן עונים 'תמות נפשי עם פלשתים'. עוד רצו להוכיח מהברייתא: הלכה היא ובעלה למדינת הים, ובאה ואמרה מת בעלי - תינשא וכו' וצרתה אסורה, ר' אלעזר אומר: הואיל והותרה היא - הותרה נמי צרתה. ונדחה: יש לגרוס הואיל והותרה ונשאת. והטעם שלא חוששים שנתגרשה בגט וכוונתה לקלקל כיון שמדובר שנישאת לכהן.
2. מעידים על מת רק אם ראו פרצוף פנים, פדחת [מצח] וחוטם - "הכרת פניהם ענתה בס". מהו המעשה שהובא בזה? אנשי ריש גלותא היו נושים כסף מאבא בר מרתא ולא היה בידו, הדביק מטלית על מצחו ולא הכירוהו.
3. לרבנן: אין מעידין על מת על פי שומא שבגופו. לר' אליעזר בן מהבאי: מעידין. במה נחלקו?
 - א. לה"א: לרבנן 'סימנים נחשבים בהוכחה רק מדרבנן', לר"א בן מהבאי 'סימנים דאורייתא'.
 - ב. י"א בשם רבא: לכו"ע סימנים דאורייתא, ונחלקו האם מצוי שתהא שומא דומה אצל אדם שנולד באותה שעה ובאותו מזל.
 - ג. י"א בשם רבא: נחלקו האם שומא העשויה להשתנות לאחר מיתה.
 - ד. י"א בשם רבא: לכו"ע סימנים דרבנן, ונחלקו האם שומא נחשבת סימן מובהק שאפשר לסמוך עליו אף מהתורה.
4. היכן מצינו לענין גט ברייתא הסוברת שסימנים דאורייתא?

שליח שאיבד את הגט ושוב מצאו קשור בכיס מעותיו או בארנק או בטבעת, או שנמצא בין כליו, אפילו אם עבר זמן רב, כשר להתיר אשת איש.
5. לפי הדעות שסימנים הם הוכחה מדאורייתא, מדוע שנינו שאם לא ראו פנים וחוטם אינם יכולים להעיד אע"פ שיש סימנים בגופו ובכליו של מת? לגבי גופו - מדובר שהעיד 'גבוה או נמוך' שאינו נחשב סימן כלל. לגבי כליו - או שחוששים ששאלם ממנו אדם אחר. או שמדובר שהעיד 'אדום ולבן'.
6. באלו מקומות מצינו שלא חוששים לשאלה?
 - א. מחזירים חמור בסימני אוכף, כיון שאנשים לא שואלים אוכף כיון שמכאיב לחמור כשאינו במידתו.
 - ב. גט שהשליח מצאו - טבעת לא משאילים מחשש זיופים. ארנק לא, משום שמאמינים בניחוש שהשואל לוקח עם הארנק את המזל של המשאיל.
7. שנינו: אין מעידין על מת עד שראוהו שותצא נפשו, ואפי' ראוהו מגוייד [מחותרך ומלא פצעי חרב] וצלוב, משמע שמגוייד יכול לחיות. כיצד מתיישב עם המשנה באהלות 'אדם אינו מטמא עד שתצא נפשו, אפילו מגוייד ואפי' גוסס' משמע שרק אינו מטמא, אבל לחיות לא יחיה?
 - א. אכן נחלקו בזה בברייתא: לרבנן מעידין על המגוייד, ולר"ש בן אלעזר אין מעידין, מפני שיכול לכוות ולחיות. ומשנתנו כר"ש בן אלעזר, אמנם במעשה שבדף הבא באחד ששלשוהו לים, ולא עלתה בידם אלא רגלו, החמירו כיון שהמים מחזקים המכה. רבה בר בר חנה סיפר: שראה סוחר ערבי שקיצץ את רגל גמלו מעל הארכובה ומת מיד, וביאר אביי ליישב משנתנו שהיה זה גמל כחוש.
 - ב. רבא: משנתנו כדעת כולם כיון שמדובר שנעשה מגוייד בסכין מלובנת באש.
8. אלו הוראות למדנו בענין אדם שנשחט שני סימנים או רוב שנים?
 - א. בשם שמואל: מעידים עליו שמת ומתירים את אשתו.
 - ב. בשם שמואל: רמז ואמר כתבו גט לאשתי - הרי אלו יכתבו ויתנו'. הטעם: כעת חי הוא אך סופו למות תוך זמן קצר.
 - ג. ברייתא: השוחטו בשוגג אינו גולה, הטעם: או משום שחוששים שרוח נכנסה במקום השחיטה והיא הרגתו, או משום שהנהרג עצמו פירכס וקירב מיתתו. הנפק"מ: א. כששחטו בבית משיש שאין בו אויר. ב. כשלא פירכס.

מה ששנינו: אין מעידין על מת אע"פ שראו חיה אוכלתו, ביאר שמואל: הכוונה רק כשאכלתו במקום שאין נפשו יוצאה בו.